

[Økonomi- og markedsministeren.]

væsentlige punkter er virkeliggjort, må føre til, at de midler, der skal anvendes videre fremover, må tilpasses.

Da regeringen trådte til sidste forår, var ledigheden forholdsvis høj og stigende, betalingsbalancen var meget ugunstig, og prisniveauet havde længe været i stærk opgang. Det vigtigste lyspunkt var en økonomisk udvikling i udlandet, der åbnede muligheder for en stærk stigning i den danske industrieksport. På det grundlag måtte den rigtige politik bestå i at forbedre beskæftigelsen og betalingsbalancen på samme tid, nemlig ved at lade de gunstige eksportkonjunkturer trække den økonomiske aktivitet i vejret. Af hensyn til eksporten måtte derfor væksten i den rent indenlandske efterspørgsel holdes tilbage. Det skete ved momsforhøjelsen og de gennemførte besparelser på stats budget. Men samtidig lempedes pengepolitikken.

Jeg vil gerne understrege, at faktisk opnåede vi en kraftig omstilling i dansk økonomi i 1968. Omtrent halvdelen af stigningen i den samlede produktion blev anvendt til at rette op på betalingsbalancen. Det gav sig ikke så store udslag i tallene, som man kunne have ønsket, men det skyldtes den forringelse af vort bytteforhold, der fremkom ved devalueringerne i 1967. Afgørende er, at regeringen nåede det mål, den havde sat sig: at muliggøre en væsentlig omstilling til gavn for eksporten. Vi nåede også en næsten fuldstændig stabilisering af det danske prisniveau, og virkningerne af lavere rente og ophævelse af obligationsrationeringen viste sig gradvis i, at der kom en fornyet tendens til opgang i investeringerne. Hvad endelig beskæftigelsen angår, ja, så gik det, som vi forudsagde i fjor forår. Fra midten af året 1968 var beskæftigelsen inde i en ny opgang. Hvis vi i fjor sommer havde fulgt oppositionens råd om at sætte skatterne ned og forøge de offentlige udgifter, havde vi i dag stået med en sådan overbeskæftigelse og en så dårlig betalingsbalance, at situationen havde krævet langt mere drastiske forholdsregler end dem, der er iværksat i den senere tid.

Faktisk er det jo ganske urimeligt, når hr. Per Hækkerup sagde, at vi i dag har omtrent samme arbejdsløshed som for et år siden. Ledighedsprocenten er 2,0, hvor

den var 3,3 i fjor, og det er en betydelig forskel, når man er nede på de breddegrader, og på en række områder er der i dag mangel på arbejdskraft, som det f. eks. er blevet dokumenteret ved de vanskeligheder, B & W står over for. Nej, sandheden er, at vi har genvundet den fulde beskæftigelse. Dermed har vi nået et vigtigt mål for regeringens politik, og vi har vel at mærke nået dette mål, uden at betalingsbalancen er blevet forringet, som den plejer at blive i opgangsperioder, hvor beskæftigelsen er stigende.

Men i og med at vi har nået dette mål, fuld beskæftigelse, skærpes kravene om agtpågivenhed i den økonomiske politik for at hindre overefterspørgsel med deraf følgende pres på priser og valuta. Vi kan glæde os over, at der i år som i fjor synes at være muligheder for en betydelig stigning i eksporten, hvor den fornødne kapacitet ellers er til stede, og for så vidt er problemstillingen enklere, end den ofte før har været. I mange tidligere situationer har vi jo faktisk haft valget mellem en lav beskæftigelse og en dårlig betalingsbalance, men det er ikke problemet nu. Vi har muligheden for at videreføre forbedringen af betalingsbalancen ved at udnytte de gunstige konjunkturer i udlandet. Prisen herfor er ikke en øget ledighed, men kun en lidt langsommere stigning i indenlandsk forbrug og investering. Den afgørende målsætning for vor økonomiske politik er derfor ganske den samme som i fjor, nemlig den fortsat at fremme en omstilling i produktionen til gavn for eksporten.

Derimod må midlerne, der bruges for at nå dette mål, tilpasses efter den nuværende situation. I fjor havde vi en utilfredsstillende beskæftigelse og et renteniveau, der var højere end udlandets. I år har vi fuld beskæftigelse, og samtidig er renten i udlandet steget i en sådan grad, at der noteres rentesatser på det frie europæiske kapitalmarked, som næsten er dobbelt så høje, som de var i fjor.

Både den fulde beskæftigelse og den stærkt stigende rente i udlandet gør det nødvendigt, at vi har et højere renteniveau herhjemme end for et halvt år siden. Oppositionen har hævdet, at denne rentestigning burde være kommet tidligere; man anfører, at man derved kunne have afværget valutakrisen i maj. Hertil må jeg sige, at når der opstår forventninger om en snarlig opskriv-